M Ø T E

(SL) i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

fredag 19. oktober kl. 15.15.

Finanskomiteens medlemmer var også innkalt for å delta i behandlingen av sak 1.

Møtet ble ledet av komiteens leder, Gro Harlem Brundtland.

Til stede var: Fra den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite: Gro Harlem Brundtland, Paul Chaffey, Bjørn Tore Godal, Fridtjof Frank Gundersen, Carl I. Hagen, Annelise Høegh, Anne Enger Lahnstein, Gunnar Skaug, Anders Talleraas, Hans J. Røsjorde, Svein Alsaker, Helen Bøsterud, Ingvald Godal, Edvard Grimstad, Sigbjørn Johnsen, Kjellbjørg Lunde, Oddrunn Pettersen, Erik Solheim, Siri Frost Sterri, Gunhild Øyangen (for Bjarne Mørk Eidem), Thorbjørn Berntsen (for Kirsti Kolle Grøndahl), Nils O. Golten (for Jan Petersen), Pål Atle Skjervengen.

Fra finanskomiteen: Per-Kristian Foss, Mary Kvidal, Anders Aune, Harald Ellefsen, Thor-Eirik Gulbrandsen, Odd Holten, Berit Brørby Larsen, Steinar Maribo, Eilef A. Meland, Gudmund Restad, Erna Solberg, Tom Thoresen, Tor Mikkel Wara.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Finansminister Arne Skauge.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Fra Finansdepartementet: Statssekretær Trond Reinertsen, statssekretær Dagfinn Høybråten, finansråd Tormod Hermansen, ekspedisjonssjef Svein Gjedrem, avdelingsdirektør Tore Eriksen. Fra Norges Bank sentral banksjef Hermod Skånland.

Videre var til stede komiteens faste sekretær, Jon Bech.

Dagsorden

1. Valutasituasjonen

2. Eventuelt

(SL) KOMITEENS LEDER: Dere ser av dagsorden at det er hemmelig møte - derfor så sen innkalling.

Sak nr. 1

Valutasituasjonen

KOMITEENS LEDER: Jeg ber finansministeren redegjøre.

STATSRÅD ARNE SKAUGE: Jeg har bedt om dette møtet for å informere om at Regjeringen har vedtatt å innkalle til ekstraordinært statsråd i dag kl. 16.45 med sikte på å gjøre vedtak om på ensidig norsk grunnlag å endre det norske valutakurssystemet.

Med virkning fra mandag 21. oktober knyttes den norske kronekursen til regne- og valutaenheten ecu. Dette innebærer et endret vektgrunnlag for den norske kronen. Sentralkursen for den norske kronen fastsettes til 7.9940 kroner for en ecu. Dette var markedsverdien torsdag 18. oktober kl. 14.15. Omleggingen medfører derfor ingen oppskriving eller nedskriving av kronekursen.

Vi endrer det norske kurssystemet for å ivareta viktige nasjonale interesser. Ved at vi på eget grunnlag knytter den norske kronen til utviklingen i valutaene i EMS, markerer vi at vi tillegger lav pris- og kostnadsvekst en særlig vekt. Omleggingen kan derfor gi grunnlag for en lavere rente enn ellers. Dette er av vesentlig betydning for større vekst og høyere sysselsetting også på kort sikt.

En viktig oppgave i valutakurspolitikken er å gi kronen et sterkere vern slik at kronens stabilitet kan sikres uten for høy rente. Det vil bli etablert en årlig uformell konsultasjon mellom formannen av Rådet av finansministre i EF (Ecofin) og den norske finansminister om økonomisk politikk med vekt på penge- og valutapolitiske forhold. Det tas sikte på å utvide de swap-avtaler (byttelåne-avtaler) som Norges Bank har med den tyske Bundesbank og (som en del av et nordisk samarbeid) med den danske Nasjonalbank og å etablere avtaler med flere av sentralbankene i EF.

Jeg har orientert den italienske finansminister Carli som er formann i Ecofin om omleggingen. Det

(SL) samme gjelder formannen i EFs monetære komite. Videre er kommisjonær Henning Christophersen og sentrale personer i hans apparat, den danske økonomiminister Helveg Pedersen og de øvrige nordiske finansministre informert. Sentralbanksjef Hermod Skånland har vært i kontakt med sine kollegaer i europeiske sentralbanker. Det vil i løpet av kort tid foreligge offisielle uttalelser fra ulike pengepolitiske organer i EMS om omleggingen av det norske kurssystemet. Jeg har god grunn til å tro at disse uttalelsene blir positive.

Jeg legger vekt på at det utvidede internasjonale samarbeidet styrker tilliten til den norske kronen. Jeg vil likevel understreke at omleggingen av kurssystemet er et ensidig norsk tiltak. De uformelle konsultasjonsordninger og det bilaterale sentralbanksamarbeidet er en avgrenset utvikling av eksisterende samarbeidsordninger.

Vi omtalte valutakurspolitikken i nasjonalbudsjettet. Her sa vi:

> "Regjeringen finner det (på denne bakgrunn) ønskelig ut fra norske interesser å bygge videre ut samarbeidet med det europeiske valutasystemet. Dette samarbeidet bør bl.a. omfatte kursfastsettelse og intervensjoner. Institusjonelt bør samarbeidet finne sted ved en viss videreutvikling av de kontaktmøtene som allerede jevnlig finner sted mellom norske pengepolitiske myndigheter og tilsvarende organer i EF."

Dette innebærer at vi har gjort det klart hvilken retning vi etter Regjeringens syn bør gå i kurspolitikken. Men samtidig uttalte vi:

> "Før Regjeringen tar videre skritt vil den avvente Stortingets behandling av Nasjonalbudsjettet. Regjeringen legger vekt på at det kan oppnås en bredest mulig enighet om hovedlinjene i den norske valutakurspolitikken."

Det er særlig to reelle forhold som ikke har gjort det forsvarlig å vente med den ensidige tilpasning vi nå gjennomfører:

Britenes inntreden i valutasamarbeidet i EMS aktualiserte spørsmålet om en endring av vektene i den norske kursindeksen. Det er sterke forventninger nå i markedet om at vi beveger på oss. Også det høye svenske rentenivået, som med den hittil gjeldende kursordning har bidratt til å trekke den norske rente opp, tilsier en rask omlegging. Jeg kan nevne for dere at den 5 pst. renteøkning som har vært i Sverige i løpet av inneværende år, betyr 3/4 pst. økning av gjennomsnittsrenten i den valutakurven som vi nå er knyttet til.

(SL) Vi ønsker dessuten å gi et signal i rett tid til de organer som akkurat nå forbereder traktatkonferansen om en videreutvikling av det monetære samarbeidet i EF. Dette kan bidra til at de ikke overser, men prioriterer, tredjelandsspørsmålene. Men jeg vil understreke at det skritt som nå tas, er et riktig skritt å ta uavhengig av den senere utvikling i EMS, og at vi ikke binder oss opp til noen konklusjon på spørsmål som kan komme opp på et senere tidspunkt, f.eks. en begrenset formell tilknytning til selve EF-samarbeidet. Vi vil her som nevnt i nasjonalbudsjettet avvente Stortingets behandling når det gjelder slike spørsmål.

Med andre ord, den beslutningen vi har tatt nå, er gjort for å ivareta de norske interesser som følge av Storbritannias inntreden, av den situasjon som nå er i Sverige. Jeg vil også understreke at det er viktig for oss å komme inn i en stabil valutasituasjon med hensyn til svingninger i oljeprisen. Det er klart at f.eks. et dramatisk oljeprisfall nå vil kunne virke destabiliserende for vårt vedkommende. Disse forhold vil også være bedre ivaretatt.

KOMITEENS LEDER: Som det fremgikk av finansministerens innlegg, har Regjeringen tatt denne beslutningen, som tilligger Regjeringen. Den har nå meddelt den utvidede dette standpunkt, og har forberedt dette i statsråd i dag. I dette ligger selvfølgelig at Regjeringen, om det nå hadde kommet en storm av protester fra samtlige partier, hadde hatt sjanse til å returnere til regjeringskontorene og avlyse ekstraordinært statsråd.

Jeg sier det på denne måten for å gjøre det klart at vi står overfor en sak som er av en annen art enn de saker vi vanligvis behandler i den utvidede. Jeg gjør det for at vi skal slippe en diskusjon som bygger på det grunnlaget vi ofte har i andre utenrikspolitiske saker, hvor man har tid til konsultasjoner og omtanke. Denne type beslutning må skje raskt når den først skal skje, særlig ut fra den begrunnelse som finansministeren har gitt. Det er derfor finanskomiteens medlemmer er innkalt sammen med den utvidede. Jeg er sikker på at finansministeren er interessert i å høre hvordan ikke minst finanskomiteens ulike medlemmer resonnerer rundt selve argumentasjonen, fordi den først og fremst, slik jeg hørte det nå, er økonomisk.

SIGBJØRN JOHNSEN: Jeg vil først understreke noe som lederen sa innledningsvis, og det er at det er klar praksis for at det er Regjeringens ansvar å

(SL) fatte endelige vedtak når det gjelder valutakurspolitikken - det er et system som ligger til grunn for fordelingen mellom regjering og storting.

Som finansministeren refererte til, har en i nasjonalbudsjettet for neste år gjennom det som der er skrevet, invitert Stortinget til å gi råd. Jeg har lyst til å peke på at Stortinget og finanskomiteen behandlet spørsmålet i fjor i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 1989, hvor en enstemmig finanskomite understreket at en måtte holde mulighetene åpne for en tilknytning til EMS-systemet. Men en sa videre at det var viktig å se dette i forhold til utviklingen hos våre viktigste handelspartnere, og understreket spesielt forholdet til Storbritannia og Sverige.

Jeg har lyst til å stille noen spørsmål, for jeg regner med at når Regjeringen nå har kommet fram til det standpunktet den har, er det skjedd etter en grundig gjennomgang, sikkert også i krysningspunktet mellom Sentralbanken og Regjeringen.

For å slå én ting fast først: Vi er som nasjon selvsagt tjent med å ha stabile valutakurser og mest mulig forutsigbarhet når det gjelder valutakursen. Jeg oppfatter det slik at det som nå skjer, er en ren teknisk utskiftning av den norske kurven med ecu, altså med EMS-valutaer. For det som var mulig tidligere, en form for assosiering for tredjeland, er ikke lenger mulig i henhold til det som skjer i EF med drøftinger av mulighetene for en økonomisk og monetær union.

Det andre som jeg gjerne vil ha en bekreftelse fra finansministeren på, er om den tekniske tilknytningen vi nå gjør, betyr at Norge formelt sett bevarer sin frihet i valuta- og pengepolitikken.

Jeg forstod finansministeren dithen at en senere eventuelt vil foreta drøftinger som går på det mer organisatoriske forholdet til den europeiske valutaen, det som går på konsultasjonsordninger og kreditter, altså andre sentralbankers kreditter i fall det skulle bli spekulasjon mot krona og det ble nødvendig. Jeg regner også med at Regjeringen nå, når den skal drøfte disse spørsmålene videre, ser dette i lys av de drøftinger som pågår i EF om framtida for EMS og en eventuell EMU.

Det kan være både tvil og tru i dette spørsmålet. Å skifte ut den kurven vi har i dag, med ecu, betyr formelt sett at vi knytter oss sterkere opp til den tyske marken. Det kan selvsagt bety at en, i en periode der den tyske mark styrkes og dollaren svekkes, på en måte gjennom valutaen bidrar til å svekke konkurransekraften. Men det kan gå stikk motsatt. Og

(SL) jeg regner med at Regjeringen, selv om det er vanskelig å spå om utviklingen i valutakursene bl.a. på grunn av det som skjer i Gulfen, har foretatt en vurdering av framtida for dollar og yen, som vil bli utenfor, og foreløpig også så vidt jeg skjønner, svenske kroner.

Så vil jeg spørre finansministeren om vi, når vi nå går til en ensidig tilknytning til EMS, har hatt konsultasjoner med svenske myndigheter. Det kunne være interessant å høre hvilke vurderinger en gjør seg i forhold til det som skjer i Sverige, og hvilke reaksjoner svenskene eventuelt har hatt på at Norge nå ensidig knytter seg til, og på den måten bryter båndet til Sverige gjennom kurven.

En kan også stille spørsmål om en nå får rentegevinsten når engelske pund har gått inn, der rentenivået er høyt, og hvis svenskene senere bestemmer seg for å slutte seg til EMS, betyr ikke det da at en får noe mindre forhåpninger om en rentegevinst fordi en får inn valutaer i EMS som har høy inflasjon og et høyt rentenivå? Jeg vil gjerne få en vurdering av det.

For øvrig tar jeg for min del finansministerens redegjørelse til etterretning.

(GSR)

EILEF A. MELAND: Dette var en overraskende beslutning, ikke minst fordi at når vi har spurt om tilknytning til EMS teknisk eller på annen måte, har vi alltid fått til svar at dette skal drøftes i forbindelse med nasjonalbudsjettet. Her ligger det, som statsråden har redegjort for, en redegjørelse for hva Regjeringen mener om spørsmålet, og vi regnet med at vi på fritt grunnlag da kunne drøfte ulike sider ved denne tilknytningsformen. Hvis man ser økonomisk-politisk på dette, er det en meget alvorlig beslutning som Regjeringen helt ensidig, foretar i dette spørsmålet. Vi kan derfor ikke gi vår tilslutning til dette.

Hadde det vært en akutt situasjon den norske krone var oppe i, hadde saken stilt seg annerledes og mer alvorlig. Men når man nå også ekskluderer den svenske krone - og ikke minst er det alvorlig for en oljenasjon å gå bort fra dollaren som referanse - så kommer vi i en situasjon hvor vi knytter oss, som Sigbjørn Johnsen var inne på, til revaluerende tyske mark. Jeg kan nevne at de studier som er gjort, viser at norsk konkurranseevne ville ha blitt forverret med 5 pst. hvis vi hadde vært inne i EMS i løpet av det siste år.

Det at England og Thatcher har gått inn i EMS, forandrer ikke prinsipielt våre overveielser i forhold til dette. Tvert imot er man nå, spesielt i Tyskland, meget redd for at det fører til et økt rentenivå.

På denne bakgrunn og med disse argumenter vil vi gå imot dette, hvis det spørres etter råd. Vi er overrasket. Vi synes ikke det er en riktig fremgangsmåte at man utelater konsultasjon med finanskomiteen. Vi der derfor meget overrasket.

PER-KRISTIAN FOSS: Jeg har bare lyst til å legge til - jeg viser for øvrig til det som finanskomiteens nestleder, Sigbjørn Johnsen pekte på i sin fremstilling nå - at finanskomiteen ved to tidligere anledninger har uttalt seg og stilt seg prinsipielt åpen for en nærmere tilslutning i en eller annen form til EMS.

Jeg har også lyst til å nevne at i de kommentarene som ble gitt til nasjonalbudsjettet fra det største opposisjonspartiet, ble det også pekt på at Regjeringen på et hvilket som helst tidspunkt står fritt til å forandre kurvens sammensetning. Det man her gjør, er dette, og i tillegg videreutvikler man de

(GSR)

samarbeidsformer som har vært, på en måte som åpenbart gir en positiv signaleffekt, særlig i en tid hvor det er uro på det svenske valutamarkedet. Vi skal imidlertid ikke bidra til å gjøre det problemet større for våre naboer.

Jeg har lyst til å be finansministeren om å utdype den andre av sine to begrunnelser for å si at det ikke var forsvarlig å vente. Den ene var Storbritannias inntreden i valutasamarbeidet, og den andre var det høye svenske rentenivået, og vel egentlig også uroen som er på det svenske valutamarkedet for tiden.

Jeg vil bare til slutt si at i forhold til den videre diskusjon i Stortinget om forholdet til EMS så gjør ikke denne beslutningen - så vidt jeg har forstått - at vi binder opp diskusjonen om ytterligere formelle tilknytningsformer.

TOR MIKKEL WARA: Jeg oppfatter den beslutningen som Regjerinen har tenkt å fatte, som å være i tråd med de signaler som finanskomiteen har åpnet opp for og egentlig gitt, så sterkt som finanskomiteen kan gi valutaråd.

Den er også i tråd med den filosofi som Fremskrittspartiet har gitt uttrykk for når det gjelder EMS generelt. Nå er ikke dette et medlemskap i EMS, og den debatten som går på det prinsippet, vil komme igjen senere, men jeg oppfatter de økonomiske resonnementene som ligger bak her, som å være i tråd med de som Fremskrittspartiet har brukt, og som også finanskomiteen har brukt når man har ønsket å holde mulighetene åpne for en nærmere tilknytning til de europeiske valutaer.

Dette er vel, så vidt jeg kan skjønne, i tråd med noen av de tanker man har gjort seg på faglig hold, og i tråd med en del utredninger som har vært laget, bl.a. Kleppe-utredningen i sin tid. Jeg tror at dette bør kunne legge grunnlaget for en lavere rente i Norge.

Fremskrittspartiet vil således gi sin tilslutning til dette, og støtter Regjeringen i denne saken.

GUDMUND RESTAD: Jeg skal være veldig kort.

Det er vel ikke ukjent at Senterpartiet har hatt en viss skepsis til en for rask tilnærming til EMS, og

(GSR)

det har spesielt bakgrunn i de institusjonelle bindinger en eventuelt måtte få. Jeg vil gjerne be finansministeren si litt om det.

Jeg oppfatter ikke at det som nå skjer, er særlig skremmende sett ut fra den synsvinkel i Senterpartiet. Dette er en teknisk tilknytning, og det stenger ikke for ytterligere diskusjoner om en eventuell tilslutning senere, og det legger vi vekt på.

Dessuten har vi hatt våre statsråder til stede i Regjeringen, så våre interesser er ivaretatt.

KOMITEENS LEDER: Det var betryggende.

SVEIN ALSAKER: Jeg bør kanskje frafalle etter den siste bemerkningen. La meg likevel kort understreke:

Dette er en ensidig teknisk tilknytning og ikke assosiering, ikke medlemskap, og vi har fått den økonomiske begrunnelsen.

Jeg har et spørsmål: På hvilken måte vil det bli en styrket kontakt mellom norske valutamyndigheter og de respektive medlemsland i EMS - jeg ser da bort fra årlige møter og den slags - men på praktisk nivå?

STATSRÅD ARNE SKAUGE: Nå skal jeg se om jeg klarer å huske alle de spørsmålene som er blitt stilt underveis; jeg har prøvd å notere her.

Jeg har, siden det er blitt sagt både av lederen og Sigbjørn Johnsen og i og for seg også touchet av Meland i hans innvendinger mot saksbehandlingen, lyst til å understreke at Regjeringen har ansvar for valutakurspolitikken. Dette er et helt spesielt følsomt område å arbeide på, for når man skal treffe beslutninger her, vil - jeg holdt på å si - den informasjon som kommer ut om dette underveis, åpne opp for spekulasjoner mot den norske valutaen, spekulasjoner om renteutviklingen eller hva det måtte være. Det åpner opp for bevegelser i finansmarkedene, hvor noen kan skaffe seg vinning fordi de har kunnskap om tingene som andre ikke har. Det betyr at beslutningsprosessen må være preget av at Regjeringen går gjennom et slikt arbeid, og at vi har en konsultasjon og samtale om dette, slik som vi nå har i den utvidede.

(GSR) Det er også helt riktig som Sigbjørn Johnsen gir uttrykk for, at vi skifter ut kurven med ecu. Den ecu'en er en enhet som er veid mot EF-valutaene; det er en teknisk enhet.

Sigbjørn Johnsen nevnte dette med tredjelandstilknytning. Et veldig viktig spørsmål er hvordan tredjeland kan få en tilknytning til et så stort stabilt valutaområde som nå er i ferd med å utvikle seg i Europa. For oss i Norge er det særlig viktig, for det er en helt vesentlig del av vår handel som går til dette området. Spørsmålet om tredjelandstilknytning er ikke avklart i den prosessen som EF-landene selv er inne i. Det tilsier at vi bør takle dette på egen hånd, om jeg kan få lov å si det på den måten.

(KML) Det er vår oppfatning at en årlig samtale mellom formannen i Ecofin og den norske finansministeren vil være den viktigste konsultasjonsordningen, som vil være ny i forhold til de kontakter som allerede nå er på embetsmannsplan.

Når det gjelder kreditter og sentralbankenes rolle og kontakten mellom sentralbankene, vil jeg tro at Skånland kan svare på det.

Det ble spurt om virkningene av å knytte oss sterkere til D-mark. Det er helt riktig, som Sigbjørn Johnsen gir uttrykk for, at dollar, svenske kroner, yen, finske mark, som er i kurven vår nå, går ut. Vi kan stille oss spørsmålet: Hvordan vil dette virke på kursutviklingen vår i fremtiden? Vi har vurdert en rekke forskjellige tilknytningsformer her. Men, for å gjøre det kort, jeg må nok være enig i det som også Sigbjørn Johnsen hadde som en underliggende konklusjon, nemlig at det er svært vanskelig i dag å vurdere hvilken retning utviklingen vil ta f.eks. på dollar og på tyske mark. Dollaren har sunket veldig mye - derfor vil mange si at den ikke kommer til å synke noe særlig mer. Andre vil si at så lenge oljeprisen er høy, kommer ikke kursen opp igjen. Men dette er preget av den synsing som alltid er i valutamarkedene.

Den samme synsing vil selvfølgelig gjelde den tyske mark: Hvordan vil den tyske samling påvirke den økonomiske politikken i det samlede Tyskland. Hva betyr dette for den tyske mark, og hvilke metoder velger tyskerne å bruke for å løse sine økonomiske problemer? Velger de å bruke skatteøkninger, velger de å bruke renten - hva gjør de? Det er det veldig vanskelig å spå om. Vi har i grunnen resonnert som så at det i dag ikke er grunnlag for å anta noe spesielt om dette, om det vil gå den ene eller den andre veien.

(KML) Men poenget er at vi blir knyttet til et stort område hvor våre totale økonomiske interesser for den vanlige næringsvirksomheten ligger tyngst. Jeg kan gjerne si, med en liten baktanke til Melands innlegg, at i og med at Storbritannia gikk inn i valutasamarbeidet i EMS, blir enda flere av våre handelspolitiske interesser liggende der.

Så er det underliggende i Sigbjørn Johnsens spørsmål tatt opp at hvis svenskene også går inn, får vi inn noen høyrentevalutaer. Han spør: Er det noen rentegevinst å ta? Jeg vil understreke at hvis svenskene går inn, er en enda større del av vår totale utenrikshandel knyttet til dette området, og det er veldig sterke indikasjoner på at vi helt åpenbart må være med. Rentegevinstene som kan ligge i dette, er en mulighet som ligger der, men jeg tror vi må være svært opptatt av det viktigste her, nemlig den stabiliteten det gir overfor områder hvor store deler av norske økonomiske interesser er tilknyttet, særlig det vi kan kalle Fastlands-Norges næringsliv, som tross alt skal gi sysselsetting. Det er en ganske viktig del av det hele.

Når det gjelder konsultasjoner med svenske myndigheter, har vi hatt sammenhengende og fortløpende kontakt hele tiden mens vi har vurdert dette. Også da vi skrev nasjonalbudsjettet, snakket vi med våre svenske kolleger for å høre hvordan de vurderer disse spørsmålene, og den siste uken har vi hatt nær kontakt med det svenske finansdepartementet. Det er vel ikke riktig av meg å forsøke å gjengi hvordan svenske myndigheter vurderer sin egen situasjon for øyeblikket, men de er nå i en veldig trengt situasjon, og det har vært vanskelig for dem å kunne være med oss på denne operasjonen, om de selv ønsket det. Men det er gitt uttrykk for full forståelse for at det er i norske interesser å gjøre det vi gjør nå. Den kontakten vi har med Sverige, vil selvfølgelig også bli opprettholdt videre. I tråd med de nordiske avtaler er selvfølgelig også alle de nordiske finansministrene informert.

Så til Meland: I tillegg til det han sa som jeg ikke har kommentert hittil, har jeg notert meg at han har gitt uttrykk for en meningsytring, og den har jeg hørt og forstått. De spørsmålene han var inne på, har vært kommentert i forbindelse med svaret til Sigbjørn Johnsen.

Per-Kristian Foss viste til at finanskomiteen ved flere anledninger har behandlet dette spørsmålet. Vi har lagt vekt på at det gjentatte ganger er gitt politiske signaler på dette området, slik at det i og for seg har gitt oss noe å forholde oss til når vi har bearbeidet disse spørsmålene.

(KML) Per-Kristian Foss nevnte også rentespørsmålet i Sverige. Jeg sa i min innledning at renten i Sverige har steget med 5 pst. det siste året. Faktum er at den 5 pst.-stigningen som jeg nevnte, har kommet den siste uken. Dette sier jeg bare for å understreke hvor sterk denne utviklingen er i Sverige nå, og at det er viktig for Norge at vi ikke blir dratt med på det som skjer der.

Jeg er også enig i at det vi nå gjør, ikke binder opp spørsmålet om senere formelle ordninger, i og med at det er et norsk vedtak som gjøres her.

Restad og Alsaker gav vel også uttrykk for synspunkter som gir meg grunn til å konkludere med at det ikke er kommet motforestillinger på noe særlig bredt politisk grunnlag her.

Det er da to spørsmål som gjenstår. Det er spørsmålet om kontakten mellom sentralbankene og spørsmålet om kreditter som er knyttet til arrangementet med swap-avtaler, som jeg nevnte i min innledning. Det svaret er sikekrt i tryggere hender hos Skånland enn hos meg.

SENTRALBANKSJEF HERMOD SKÅNLAND: Som nevnt her har vi hatt en kreditt med Deutsche Bundesbank siden 1987 på 1 milliard D-mark. Den har vært brukt når det har vært ønskelig at vi skulle intervenere i D-mark istedenfor i dollar, men den har ikke vært brukt særlig ofte. Det foreligger muligheter for å ta opp de spørsmål om sentralbankkreditter, og jeg vil ta det opp med andre av de større sentralbankene innenfor EMS-systemet, det vil i praksis si Fellesskapet. Jeg har møtt såpass positive holdninger til det, stort sett, som man kan vente før man har gått inn i noen formell drøfting, og før de har hatt anledning til å drøfte det seg imellom.

Nå vil man ikke i alminnelighet komme til å bruke slike kreditter, og vi har valutabeholdninger som er såpass store at de nok skal stå for de fleste påkjenninger som vi kan tenkes å bli utsatt for, men det ligger naturligvis en verdi i seg selv i at man blir vist den imøtekommenhet fra de andre landene som ligger i at slike kreditter etableres.

Vi har et konsultasjonssystem med formannen i Komiteen for sentralbanksjefer. Vi har hatt årlige møter siden 1984. Da jeg snakket med president Pöhl i dag, nevnte han at vi, når vi møtes i Basel i november, fikk drøfte på hvilke måter dette institusjonelle samarbeidet på sentralbanknivå kan utvides. Men det vil nok begrense seg til de mer valutatekniske spørsmål. Det meste som foregår i den europeiske sentralbank-sjefkomiteen, gjelder for tiden forberedelse av traktat-

(KML) konferanse, og i de tingene som gjelder EF, vil vi ikke delta og har heller ikke uttrykt noe ønske om å delta.

(EK) ANDERS TALLERAAS: Bare et par korte kommentarer - i tillegg til at jeg må si meg svært fornøyd med det Regjeringen nå tar sikte på å gjøre.

Den ene kommentaren går på det Meland sier, at Regjeringen har utelatt konsultasjon med finanskomiteen. Det syns jeg er direkte galt. Det gjør Regjeringen her, og det har vært signaler i innstillingen fra finanskomiteen som på en måte har bygd opp til den type beslutninger som er gjort her. Jeg syns det er viktig å legge vekt på det.

Det andre går på at jeg som nordist vil be om, når dette skal presenteres, at en er forsiktig med å bruke Sveriges problemer som begrunnelse for vår operasjon, og at det viktigste vil være Storbritannias flytting, og at vi gjør den norske valuta mer robust mot svingninger, slik at en kanskje unngår å legge en stein til byrden når det gjelder de problemene som svenskene har. Men her er det altså nordisten i meg som snakker.

EILEF A. MELAND: Når det gjelder det siste fra Talleraas, har vi sett hva som står i nasjonalbudsjettet. Vi har faktisk oppfattet dette som pålydende, og har flere uttalelser som går i samme retning. Ellers ville jo aldri Regjeringen ha skrevet at dette skal drøftes i finanskomiteen - hvis det forholdt seg slik.

For det andre: Det som nå er noe uklart etter Skånlands kommentar, er at når man har argumentert for tilknytning til EMS, har man knyttet dette opp til risikomomentet og svingninger i norsk valuta ved kjøp og salg. Fordelen ved å gå inn i et slikt fastkurssystem, er støttekjøpsavtaler. Det vil si at denne tilknytning til EMS' valutakurv som nå gjøres på ensidig norsk grunnlag, ikke er knyttet til slike ordninger overhodet. Og da vil den norske krone risikomessig ikke stå annerledes nå enn tidligere. Således kan man ikke argumentere på den måten.

Det siste poeng: Finansministeren brukte stabilitet som hovedargument for å gjøre dette nå. Da vil jeg spørre Skånland: Er det noe på valutamarkedet som tyder på ustabilitet i forhold til den norske krone?

(EK)

KOMITEENS LEDER: Da finansministeren kommenterte spørsmålet fra Sigbjørn Johnsen om forholdet til Sverige, oppfattet jeg det slik at de har uttrykt forståelse for de norske interessene i å gjennomføre dette nå. Men vi fikk egentlig ikke noe inntrykk av om svenskene har gitt uttrykk for at de hadde ønsket at vi hadde ventet, eller på noen måte sagt at det ikke er i svensk interesse at vi gjør dette nå. Hvis det nemlig er slik, er det nyttig - i forlengelsen av finansministerens resonnement - å vite det også. Selv om vi ikke skal kommentere dette, er det klart det nå blir en finansanalytisk og politisk runde i pressen osv. rundt dette. Jeg syns det da ville være nyttig at vi var klar over også det punktet.

STATSRÅD ARNE SKAUGE: Når det gjelder det nordiske og forholdet til Sverige, ønsker vi å være varsom med å bruke dette argumentet utad. Vi har ikke tatt det med i den pressemeldingen som er utarbeidet, og som vi skal sende ut når dette er gjennomført. Jeg har selv snakket med den svenske finansminister om dette ved flere anledninger, senest for to dager siden. Han har ikke på noe tidspunkt gitt uttrykk for at han ønsker at vi skal vente. Det har nok litt sammenheng med at Sverige er inne i en prosess hvor de er i ferd med å bestemme seg for hva de skal gjøre. Men de har i hvert fall ikke kommet dithen at de har villet be oss om å avvente dette.

Det var et spørsmål til, som i og for seg var rettet til Skånland. Kanskje Skånland da skal svare på det.

SENTRALBANKSJEF HERMOD SKÅNLAND: Det er litt ulikt hva de forskjellige har lagt vekt på i diskusjonen om tilknytning til EMS. Selv har jeg ikke lagt altfor stor vekt på mulighetene for de ultrakorte kreditter. Andre kan ha lagt større vekt på det.

Det jeg tror vil bety mest for stabiliteten i denne sammenheng, er at vi i den tid vi har hatt kurvsystemet - og også før det - har hatt en del kursendringer, dels sammen med andre, dels ensidige. At man knytter seg til et system som tar sikte på prisstabilitet og har det som en sentral målsetting, må - vil jeg tro - av markedene bli tolket som en klar intensjon om å sikte mot og videreføre den stabiliseringspolitikk som man i de senere år har ført, og dette kan gi større trygghet og eventuelt påvirke markedene og vurderingen av kronen. Selv om man, som

(EK) Sigbjørn Johnsen var inne på, både i det nåværende og dette systemet har muligheten til ensidig å endre kursen, vil det i alle fall ha de mest alvorlige skadevirkninger, og man ville vel ikke velge en ny kurstilknytning hvis man fortsatt mente at kursjusteringer var et element i det politiske eller økonomiske instrumentarium. Det skritt man nå tar, tror jeg markedet vil oppfatte som en bekreftelse på at det er det ikke lenger. Når jeg gir dette min tilslutning, er det først og fremst ut fra at jeg ser det som et videre skritt i retning av en forpliktende stabiliseringspolitikk.

Det er for tiden ikke noen spesiell uro rundt den norske krone - jeg hadde nær sagt ikke noen annen enn den som har vært skapt rundt dette huset. Men den er vel av nokså kortsiktig natur!

KOMITEENS LEDER: Er det flere som ønsker ordet? - Det er det ikke.

Er det noen som ønsker ordet under Sak nr. 2, Eventuelt? - Det er det heller ikke.

Møtet hevet kl. 16.05.